

Summary. In article are considered a current state of investment activity in a building complex of Ukraine; the factors constraining development of investment process; measures on attraction of foreign investments.

Keywords: investments, foreign investments, investment activity, sources of financial resources, a building complex.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Чебанова Н.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*

УДК 658:589:656.2

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО СТРУКТУРИ

Кірдіна О. Г., к.е. н., доцент (УкрДАЗТ)

Статтю присвячено розгляду сутності та структури інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, розвиток якого розглядається як умова ефективного функціонування у майбутньому. Розроблено модель структури інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, яка дозволяє встановити його складність та залежність від індивідуального інноваційного потенціалу робітників та інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

Ключові слова: *інвестиції, інновації, потенціал, транспорт*

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Потужний інноваційний потенціал знаходиться в основі успішності інноваційної діяльності залізничного транспорту. Розроблення, впровадження нових основних фондів та модернізація існуючих, удосконалення технологій організації перевізної роботи та впровадження додаткових послуг щодо задоволення потреб споживачів залежить від забезпечення висококваліфікованими кадрами, сучасними та достатніми ресурсами, необхідними інфраструктурними об'єктами та ін. Проте теперішня практика інноваційної діяльності залізничного транспорту підтверджує низку якості підготовки кадрів в питаннях інноваційного розвитку, недостатність ресурсного забезпечення та неефективність залучення усіх структурних об'єктів у здійснення інноваційного процесу, неефективність існуючої системи управління інноваційної діяльності тощо.

Дана робота присвячена актуальним питанням інноваційної діяльності залізничного транспорту та досліджує умови її ефективного здійснення, що залежить від формування потужних складових інвестиційно-інноваційного потенціалу на індивідуальному рівні та рівні підприємств залізничного транспорту.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. Актуальність проблеми формування та розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу підтверджується значною кількістю публікацій таких аналітиків та науковців, як Р. А. Верба, Р. К. Горшков, С. І. Кравченко, Л. В. Кривенко, Л. А. Панчева, Т.О. Соболева, К. М. Хаустова та ін. [1-7]. В більшості вищезазначених праць перевага віддавалась дослідженню сутності та структури інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств, шляхів його збільшення та методів оцінки. Проте існують питання, які потребують більш детального вивчення. Насамперед, необхідно приділити увагу особливостям інвестиційно-інноваційного потенціалу саме залізничного транспорту як найкрупнішого суб'єкту економічної діяльності країни, що має складну структуру та впливає на загальну економічну ситуацію. Отже, необхідним є виявлення особливостей інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, розробка моделі його формування, розкриття сутності кожної складової, а також формування рекомендацій щодо напрямків його розвитку.

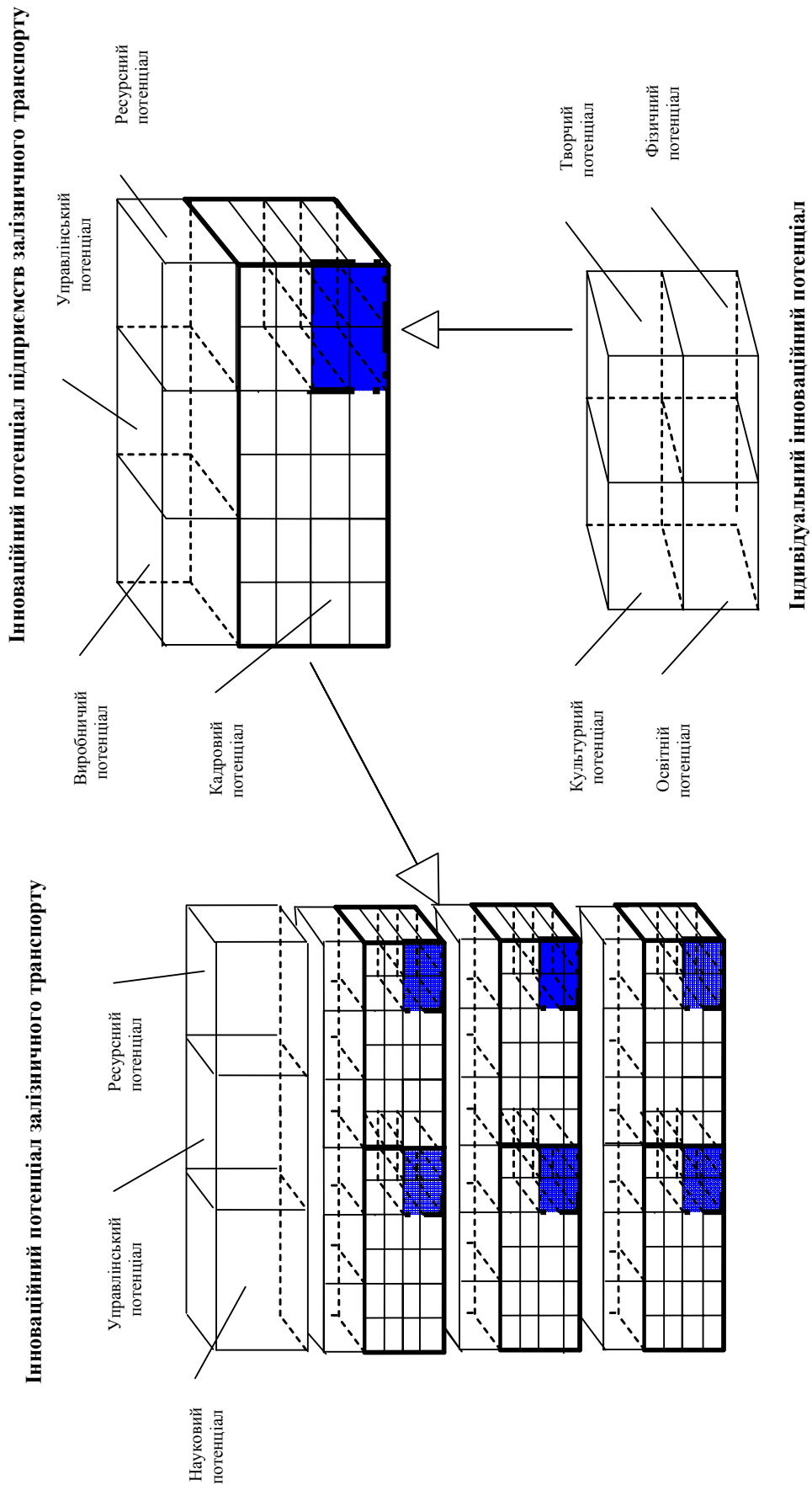

Рисунок - Модель структури інноваційного потенціалу залізничного транспорту

Виклад основного матеріалу дослідження.

В теперішній час, не дивлячись на досить часте використання терміну «інноваційний потенціал», відсутня єдина точка зору на сутність даного поняття. Найбільш розповсюдженим є ресурсний підхід, в основі якого знаходиться розуміння інноваційного потенціалу як ресурсних можливостей системи. Іншим підходом до сутності цього поняття є результативний підхід. В його межах інноваційний потенціал виявляється в розвитку суспільства, який є багатоаспектним процесом, що охоплює наукову, виробничо-економічну та соціальну сферу.

Існують декілька основних дефініцій поняття «інноваційний потенціал». Відповідно до підходу, що розглядає інноваційний потенціал як міру здатності й готовності економічного суб'єкта здійснювати інноваційну діяльність, пропонується інноваційний потенціал залізничного транспорту визначити як сукупність реальних та потенційних можливостей залізничного транспорту, необхідних та достатніх для реалізації інноваційного розвитку.

Наявність достатнього інноваційного потенціалу не може повноцінно забезпечити інноваційний розвиток. Так необхідні інвестиційні ресурси, що вкладаються в інвестиційно-інноваційні проекти перспективних напрямків. Тому інвестиційно-інноваційний потенціал – це сукупність реальних та потенційних можливостей залізничного транспорту, необхідних для реалізації інноваційного розвитку, та можливостей їх фінансування за рахунок інвестиційних ресурсів, отриманих з різних джерел.

Сутність будь-якого об'єкту достатньо повно розкривається за допомогою виявлення його структури. Відповідно до наукових джерел елементи структури інвестиційно-інноваційного потенціалу різняться [8-11].

Структура інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту має деякі особливості. Їх сутність виявляється у такому:

1) структурованість інвестиційно-інноваційного потенціалу виявляється у поєднанні індивідуальних інноваційних потенціалів робітників з іншими видами потенціалів, які входять до складу інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, що посилюється ефектом синергії та організаційним механізмом цілеспрямованої державної та галузевої політики, мета якої - сталий економічний розвиток та збільшення конкурентоспроможності транспортної галузі;

2) індивідуальний інноваційний потенціал – це сукупність можливостей робітника, що дозволяють йому брати участь у інноваційному процесі підприємства. Він складається з фізичного, освітнього, творчого та культурного потенціалів (рис.).

Фізичний потенціал – сукупність природних фізичних та розумових здібностей робітника, що визначають його працездатність та винахідливість.

Освітній потенціал – це сукупність знань, умінь, навичок робітника, що здобуті ним в процесі пізнавальної та освітньої діяльності, практичного досвіду.

Творчий потенціал – це квінтесенція прагнень, можливостей та реальних здібностей робітника, що реалізується у зусиллі, спрямованому на досягнення раніше не досяжного, на реалізацію того, що до цього моменту не було реалізоване.

Культурний потенціал – це сукупність духовно-моральних якостей робітника, його власних моральних орієнтирів та професійна культура особистості, що впливають на дотримання їм права інтелектуальної власності;

3) інвестиційно-інноваційний потенціал підприємств залізничного транспорту – це максимальна можливість підприємств здійснювати інноваційну діяльність, що забезпечена необхідними інвестиційними ресурсами та спрямована на підвищення конкурентоспроможності підприємств в довгостроковій перспективі.

Складовими інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту встановлено:

а) кадровий потенціал – це сукупність наявних та прогнозованих можливостей працівників, що реалізуються в ході здійснення інноваційного процесу;

б) виробничий потенціал – це сукупність можливостей підприємства щодо здійснення інноваційного пошуку, експериментального випробування та впровадження його результатів у виробництво, виходячи з наявних у його розпорядженні всіх необхідних складових для забезпечення виробничого процесу, а також умов, що визначають можливість впровадження організаційно-технічних і технологічних інновацій;

в) управлінський потенціал – це наявність на підприємстві досвіду ефективного управління та сприйнятливості керівництва до інновацій;

г) ресурсний потенціал – це сукупність фінансових, кадрових, матеріальних, технічних, інформаційних та енергетичних ресурсів, потрібних для розроблення та запровадження нововведень

При цьому сукупність індивідуальних інноваційних потенціалів робітників ототожнюється з кадровим потенціалом, який є основою інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту;

4) сукупність інвестиційно-інноваційних потенціалів підприємств залізничного транспорту, наукового, управлінського та ресурсного потенціалів залізничного транспорту складає

інвестиційно-інноваційний потенціал залізничного транспорту.

Висновки. Таким чином, спираючись на основні характеристики інвестиційно-інноваційного потенціалу залізничного транспорту, можна стверджувати, що його адекватність існуючим ендо- та екзогенним факторам визначається:

— галузевою структурою науково-дослідної діяльності та її науково-інтеграційними можливостями (кількісними та якісними характеристиками науково-дослідних та інших установ наукового сектору, що входять до складу залізничного транспорту, та можливостями спільної багатосторонньої взаємодії з представниками наукового сектору країни);

— матеріально-технічною базою інноваційного сектору залізничного транспорту (по-перше, обсягом та якістю наявних ресурсів: кількістю зайнятих науково-дослідних працівників, основними виробничими фондами й обіговими коштами або матеріальними запасами, фінансовими та нематеріальними ресурсами – патентами, ліцензіями, інформацією, технологією тощо; по-друге, інноваційними можливостями щодо оновлення техніко-технологічної бази, використання сучасних форм і методів організації та управління господарськими процесами);

— можливостями керівників та інших категорій персоналу залізничного транспорту створювати певні види науково-дослідної продукції (освітні, кваліфікаційні, психофізіологічні та мотиваційні можливості щодо здійснення науково-дослідної діяльності, а також можливості менеджменту оптимально використовувати наявні ресурси підприємства;

— інформаційними можливостями залізничного транспорту, тобто можливостями генерувати і трансформувати інформаційні ресурси для використання їх в управлінській та науковій діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Верба Р. А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / Р. А. Верба, І. В. Новікова // Проблеми науки. -2001. - №3. – С. 19.
2. Горшков Р.К. Формирование инновационного потенциала предприятия: ресурсный подход / Р. К. Горшков // Проблемы экономики. Режим доступа до статті: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=20405>.
3. Кравченко С.И. Исследование сущности инновационного потенциала / С.И. Кравченко, И.С. Кладченко // Научные труды Донецкого национального технического университета. Серия: экономическая. – 2003. – Вып. 68. – С. 88-96.
4. Кривенко Л.В. Развитие инновационного потенциала предприятия у контексте интеллектуальной складовой / Л. В. Кривенко, Л. В. Лощина, В. М. Мілашенко // Економічний простір. - 2008. - № 18. – С. 281-286.
5. Панчева Л. А. Формирование эффективной системы управления инновационным потенциалом промышленного предприятия на принципах инвестиционно-производственного менеджмента: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (управление инновациями и инвестиционной деятельностью)» / Л. А. Панчева. — Орел, 2006. — 19 с.
6. Соболева Т. О. Управління формуванням та реалізацією інноваційного потенціалу підприємства (за матеріалами фармацевтичних підприємств України) : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. экон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Т. О. Соболева. – Київ. –2008. – 18 с.
7. Хаустова К.М. Теоретичні засади оцінки інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства у контексті стратегічного підходу / К.М. Хаустова // Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць. - 2009. – Вип. 19.4. – С. 299-304.
8. Петровская Ж.А. Влияние инновационного потенциала на экономический рост автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.01 «1. Общая экономическая теория. 1.3. Макроэкономическая теория (теория экономического роста)» / Ж. А. Петровская — Саратов – 2009. — 21 с.
9. Татаринцева И.В. Моделирование формирования и управления инновационным потенциалом региона / И.В. Татаринцева, А.В. Васин, В.А. Татаринцев // Вестник Брянского государственного технического университета. - 2007.- № 3(15). – С. 84 – 92.
10. Белоусова Л. І Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. экон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Л. І. Белоусова. – Донецьк, 2006. – 20 с.
11. Гарматій Н. М. Сутність інноваційного капіталу та необхідність його застосування в галузі телекомунікацій / Н. Гарматій // Галицький економічний вісник. — 2009. — № 2. — С. 42- 46.
12. Инновационный потенциал: современное состояние и перспективы развития : монография / [Матвейкин В.Г, Дворецкий С.И.,

Минько Л.В. и др.]. – М. : «Издательство Машиностроение-1», 2007.– 284 с.

Аннотация. Статью посвящено рассмотрению сущности и структуры инвестиционно-инновационного потенциала железнодорожного транспорта, развитие которого рассматривается как условие эффективного функционирования в будущем. Разработано модель структуры инвестиционно-инновационного потенциала железнодорожного транспорта, которая позволяет определить его сложность и зависимость от индивидуального потенциала работников и инвестиционно-инновационного потенциала предприятий железнодорожного транспорта.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, потенциал, транспорт.

Summary. The article is dedicated to the consideration of the essence and the structure of investment potential of railway transport, the development of which is considered as the reason of an efficient functioning in the future. The model of an investment-innovation potential structure of railway transport which allows to determine its complexity and dependence upon individual potential of workers and upon innovational potential of railway transport enterprises has been developed.

Keywords: investments, inovation, potential, transport

*Рецензент к.т.н., доцент УкрДАЗТ Калабухін Ю.Є.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.*

УДК 330.322.5

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКА ПИТОМОЇ ЧИСТОЇ ПОТОЧНОЇ ВАРТОСТІ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ З ЛІНІЙНИМИ ДИСКРЕТНИМИ У ЧАСІ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

Мінка В.Ф., доцент (УкрДАЗТ)

Для порівняння ефективності інвестиційних проектів різної тривалості з лінійними дискретними у часі грошовими потоками розроблений показник питомої чистої поточної вартості

Ключові слова: *інвестиційний проект, показник, грошовий потік.*

Постановка проблеми. Основа процесу прийняття управлінських рішень інвестиційного характеру – оцінка і порівняння обсягу прогнозних інвестувань та майбутніх грошових надходжень. Під економічною ефективністю інвестиційного проекту розуміють відношення між вартісними результатами його реалізації та витратами на його здійснення [1]. Результати оцінки ефективності інвестиційних проектів є лише одним але вагомим аргументом при прийнятті конкретного інвестиційного рішення [2].

Найважливіші методологічні і методичні принципи ухвалення довгострокових інвестиційних рішень, пов'язаних з оцінкою ефективності інвестиційних проектів добре відомі [3, С. 40-50]:

1. Аналіз проектів впродовж всього життєвого циклу ;

2. Моделювання грошових потоків, включаючи всі пов'язані з реалізацією проектів грошові надходження і витрати;

3. Умови порівняння різних проектів або їх варіантів повинні бути зіставлені;

4. Принципи позитивності і максимуму ефекту. Для визнання проекту ефективним необхідно, щоб ефект від його реалізації був позитивним. При порівнянні ряду альтернативних проектів перевага віддається проекту з максимальним значенням ефекту;

5. Урахування чинника часу при оцінці проекту шляхом дисконтування;

6. Урахування всіх найбільш суттєвих наслідків проекту (економічних, екологічних, соціальних);

7. Порівняння ситуацій «з проектом» і «без проекту»;